

KOKEMUSASIAINTUNTIJUUDEN HYÖDYNTÄMINEN POHJOIS-SAVON LASTENSUOJELUN VAATIVAN TUEN YKSIKÖN KEHITTÄMISTYÖSSÄ

Jaana Heikkinen

Projektikoordinaattori

Lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskus (OT)-hanke

Pohjois-Savon hyvinvointialue

 Pohjois-Savon
hyvinvointialue

OT-keskus

Vaativinta osaamista lasten, nuorten ja perheiden palveluissa

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	KOKEMUSASIAANTUNTIJUUS LASTENSUOJELUN KEHITTÄMISESSÄ	4
3	LÄHTÖKOHDAT KOKEMUSASIAANTUNTIJUUDEN HYÖDYNTÄMISELLE LASTENSUOJELUN VAATIVAN TUEN YKSIKÖN KEHITTÄMISTYÖSSÄ POHJOIS-SAVOSSA	5
3.1	Palvelumuotoilun prosessi.....	5
3.2	Rukkastyöryhmän näkemykset kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyntämiseen	5
4	KOKEMUSASIAANTUNTIJATYÖSKENTELYN KÄYNNISTÄMINEN JA TYÖPAJATYÖSKENTELY	6
4.1	Ensimmäinen työpaja	7
4.2	Toinen työpaja.....	7
4.3	Kolmas työpaja	10
4.4	Neljäs työpaja.....	11
5	SUOSITUKSET JA EHDOTUKSET JATKOKEHITTÄMISEEN	12
5.1	Vertaisarviointi palvelun laadun ja vaikuttavuuden seurannan keinona	13
5.2	Kokemusasiantuntijatoiminnan käynnistäminen.....	15
6	LÄHTEET JA LIITTEET	17
	LIITE 1. KUTSU KOKEMUSASIAANTUNTIJAKSI	19

1 JOHDANTO

Itä-Suomen lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskus (OT)- hanke on ollut mukana vaatimman tason lastensuojelun laitousyksikön kehittämistyössä vuosien 2021–2023 aikana. Kuopion yliopistollisen sairaalan Kampukselle rakentuvaan Lainesairaalaan vuonna 2024 avautuva uusi lastensuojelun vaativan tuen yksikkö on tarkoitettu vaikeista psyykkisistä ja/tai päihdeongelmista kärsiville, lastensuojelun laitoshoidon tarpeessa oleville nuoruusikäisille asiakkaille. Yksikössä tulee olemaan seitsemän (7) arviointiin ja osittain myös kuntouttavaan toimintaan keskittyvää asiakaspaikkaa.

Vuonna 2022 laitospalvelun tueksi toteutettiin palvelumuotoilun prosessi Lastensuojelun uudistaminen monialaisesti Itä- ja Keski-Suomessa 2020–2022 (LUMO)-hankkeen toimesta. Prosessiin osallistui eri alojen ammattilaisten lisäksi vanhemman roolissa olevia lastensuojelun kokemusasiantuntijoita, mutta palvelunkuvausta tuli vielä tarkastella ja täydentää myös nuoren asiakkaan näkökulmasta.

Kokemusasiantuntijuus on 2000-luvulla kehittynyt toimintamuoto, joka tuo tietoa asiakkaiden ja potilaiden kokemuksista osaksi palveluiden kehittämistä ja asiakastyötä esimerkiksi palveluihin hakeutumisen helpottamiseksi ja asiakaslähtöisyyden vahvistamiseksi. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2023a.) Kokemustieto täydentää ja tuo reflektiopintaa teoria- ja tutkimustiedolle. Kokemustieto onkin tärkeää huomioida oleellisena osana kehittämistyötä ja se on yhteydessä tiiviisti teoria- ja tutkimustiedon sekä ammattilaisten tietotaitojen kanssa. Yhteinen kehittäminen vaatii työntekijältä omien arvojen ja asenteiden tarkastelua sekä oman ammatillisen roolin jatkuvaa arviointia. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2022.)

Lastensuojelun monialainen kehittäminen Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2020–2022 (MONNI) ja UP2US – Vertaisuus ja kokemusasiantuntijuus maakunnan voimavarana lastensuojelun sijaishuollossa hankkeet järjestivät syksyllä 2021 nuorten foorumin, jonka aiheena oli nuorten osallistuminen lastensuojelun kehittämis- ja vaikuttamistoimintaan. Nuoret toivat foorumissa esiin, että nuorten näkemysten kuuleminen lastensuojelun kehittämisessä on tärkeää siksi, että lastensuojelu olisi nuorten näköistä, nuoret tunsivat olonsa tärkeiksi ja lastensuojelu voisi toimia parhaalla mahdollisella tavalla. Nuoret kokivat, että koska he ovat asiakkaita niin lastensuojelun tulisi olla heidän puolellaan. Foorumissa aikuisille esitettiin tärkeä kysymys ”miten lapsia voidaan suojella, jos ei tiedetä, mikä antaa lapsille suojaa? Foorumiin osallistuneiden nuorten mukaan heidän kokemustensa huomioiminen lastensuojelun kehittämisessä varmistaa sen, että resurssit tulisivat kohdennetuksi oikein ja oikeisiin asioihin. (Kaijanen 2021, 9–10.)

Pohjois-Savossa vaativan sijaishuollon kokemusasiantuntijatoiminnan tavoitteena oli asiakaslähtöisyyden ja nuoren osallisuuden lisääminen uuden lastensuojeluyksikön kehittämistyössä ja kehitteillä olevan lastensuojeluyksikön toiminnan ja palvelun laadun vahvistaminen asiakaskokemukseen perustuen. Tarkoituksena oli järjestää neljästä työpajasta koostuva ennalta teemoitettu kokonaisuus

nuorten kokemusasiantuntijoiden ja kehittämiseen osallistuvien ammattilaisten kesken kevään ja syksyn 2023 aikana.

2 KOKEMUSASIAANTUNTIJUUS LASTENSUOJELUN KEHITTÄMISESSÄ

”Osallisuus on oikeus, kokemusasiantuntijuus mahdollisuus!”

(Muutosvoimaa! -opas)

Osaaminen lastensuojelussa on usein nähty ainoastaan lastensuojelualan professioissa ammattilaisten, työntekijöiden ja tutkijoiden näkökulmasta ja asiakkaat ovat olleet lastensuojelun kehittämisen käyttämätön voimavara. Kuitenkin on hyvin tärkeää, että kehittämistyössä kuullaan myös itse asiakkaiden ääntä. Nuorella kokemusasiantuntijalla tarkoitetaan 12–30- vuotiasta henkilöä, joka kehittää lastensuojelua omien kokemuksiansa pohjalta. Nuorella kokemusasiantuntijalla on omakohtaista kokemusta lastensuojelusta ja hän on halukas jakamaan niitä sekä kuulemaan muiden näkökulmia asioista, joita yhdessä tarkastellaan. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2022.)

Kokemusasiantuntijuuden äärellä työskennellään kokonaisten elämäntarinoiden ja niistä kumpuavien kokemusten kanssa. Toiminta on kokemusasiantuntijalle hyvin henkilökohtaista ja sen äärelle pysähtyminen vaatii työntekijöiltä erityistä herkkyyttä. Kokemusasiantuntijatoiminta on parhaimmillaan merkityksellistä ja mielekästä niin kokemuksiin avaavalle nuorelle kuin toiminnasta vastaaville työntekijöille, koska siinä päästään osaksi nuorten ainutlaatuista kokemuksellista viisautta. (Kaijane, Liukkonen, Nokireki & Westlund 2022, 13.)

UP2US-hankkeen loppuraportissa todetaan, että nuorten oikeudella osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja päätöksentekoon on vahva oikeudellinen perusta. Keskeisimpänä pidetään Suomen vuonna 1991 ratifioimaa lapsen oikeuksien sopimusta. Lasten ja nuorten osallistumisoikeuksia turvaavat tämän lisäksi myös useat muut ihmisoikeussopimukset ja kansalliset lait, kuten esimerkiksi kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja Suomen perustuslaki. Samoin nuorten kokemusasiantuntijatoiminnalle lastensuojelussa on vahva oikeudellinen perusta, sillä se osaltaan edistää kaikkien edellä esitettyjen ja lukuisten muiden ihmisoikeussopimusten ja kansallisten säädösten toteutumista. (Kaijane ym. 2022, 21.)

3 LÄHTÖKOHDAT KOKEMUSASiantuntijuuden HYÖDYNTÄMISELLE LASTENSUOJELUN VAATIVAN TUEN YKSIKÖN KEHITTÄMISTYÖSSÄ POHJOIS-SAVOSSA

Pohjois-Savoon rakentuvan lastensuojelun vaativan tuen yksikön kehittämistä edistävässä säännöllisesti kokoontuvassa monialaisessa ”rukkastyöryhmässä” on kehittämisprosessin edetessä noussut keskusteluun tarve kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisestä uuden toiminnan laadukkaan kehittämisen tueksi. Syksyn 2022 aikana toteutettu Palvelumuotoilun prosessi lisäsi edelleen tarvetta kuulla kokemusasiantuntijan ääntä nimenomaan nuoren lastensuojelun sijaishuollosta kokemusta omaavan asiakkaan/asiakkaiden näkökulmasta.

3.1 Palvelumuotoilun prosessi

Pohjois-Savon lastensuojelun vaativan tuen yksikön kehittämistyöhön liittyen toteutettiin palvelumuotoilun prosessi syksyn 2022 aikana LUMO-hankkeen organisoimana Gofore-yhtiön toimesta. Palvelumuotoiluprosessin toteutuksessa olivat mukana keskeiset laitosityksikön kehittämistyöhön osallistuvat toimijat; vastaanotto- ja arviointiyksikkö Kivelä, nuorisopsykiatria, lastensuojelun avo- ja sijaishuolto, sairaalakoulu, sekä OT- ja TulSote- hankkeet. Toteutukseen osallistui myös kehittäjäasiakkaita vanhemman roolin näkökulmasta.

Palvelumuotoilun avulla selkeytettiin rakenteilla olevan lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa, nuorisopsykiatrista hoitoa ja perusopetusta integroivan lastensuojelulaitoksen monitoimijaista yhteistyötä, asiakkuuspolkua ja asiakasprofiilia (Katainen 2022). Palvelumuotoilu prosessin tavoitteena oli muodostaa visuaalinen prosessikuvaus integroidun tuen ja vaativan sijaishuollon laitoksen monitoimijaisesta työskentely- ja arviointiprosessista. Prosessissa hyödynnettiin muotoiluajattelun sekä yhteiskehittämisen periaatteita ja se muodostui yhteiskehittämisen työpajoista, niiden välillä tapahtuvasta työskentelystä sekä ohjausryhmätyöskentelystä. (Kinnunen & Macken 2022, 9,12.)

3.2 Rukkastyöryhmän näkemykset kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyntämiseen

Kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisestä keskusteltiin uuden yksikön kehittämistä edistävässä säännöllisesti kokoontuvassa monialaisessa ”rukkastyöryhmässä”. Kokemusasiantuntijatoiminnan tavoitteeksi asetettiin asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden lisääminen uuden lastensuojeluyksikön kehittämistyössä sekä kehitteillä olevan lastensuojeluyksikön toimivuuden ja palvelun laadun vahvistaminen asiakaskokemukseen perustuen. Kokemusasiantuntijan tehtävänä oli toimia osana työryhmää uuden toiminnan/palvelun kehittäjänä.

Kokemusasiantuntijan näkemystä kaivattiin erityisesti seuraaviin osa-alueisiin:

- Kokemusasiantuntijuuden ja nuoren osallisuuden näkökulma syksyllä 2022 työstetyn Palvelumuotoilun lopputuotokseen: mitä on mahdollisesti jäänyt huomaamatta erityisesti siirtymävaiheisiin liittyen, perhetyön näkökulma asiakkaan arviointiprosessissa, kannanotto/ ehdotukset kuntouttavan jakson sisältöön, kokemusasiantuntijan rooli/ työnkuva tulevassa laitoksessa, esimerkiksi ryhmätoimintaan liittyen.
- Nuoren osallisuuden näkökulmasta kehittämisen tueksi tarvittiin tietoa siitä, miten nuori kokee tullessa kohdatuksi ollessaan sijoitettuna lastensuojelulaitokseen, kuinka asioita on nuoren kanssa otettu puheeksi, mikä laitoksessa on ollut hyvää ja toimivaa, mitkä tekijät ovat auttaneet/ mitkä tekijät taas eivät ole vieneet tilannetta toivottuun suuntaan. Lisäksi mitä osaamista nuori asiakas toivoo laitoksenyksikössä olevan saatavilla ja mitä taitoja työntekijöillä tulisi olla, jotta nuori kokee tullessa mahdollisimman hyvin ja kokonaisvaltaisesti kohdatuksi.

4 KOKEMUSASIAANTUNTIJATYÖSKENTELYN KÄYNNISTÄMINEN JA TYÖPAJATYÖSKENTELY

Rukkastyöryhmän pohdintojen jälkeen työskentelyä suunniteltiin ja jäsennettiin OT- hankkeen toimesta. Päädyttiin siihen, että pyritään muodostamaan ryhmä, jossa on kaksi lastensuojelun sijaishuollosta (laitoshoito) kokemusta omaavaa kokemusasiantuntija nuorta, sekä 3–4 uuden yksikön kehittämistyössä mukana olevaa ammattilaista.

Nuoret kokemusasiantuntijat rekrytoitiin huhtikuussa 2023 avoimella kutsulla, jota jaettiin sähköpostitse verkostoja hyödyntäen. Työskentelyyn halukkaita kokemusasiantuntijoita ilmoittautui kaksi nuorta aikuista. Kokemusasiantuntijan työnkuva koostui ryhmätyöskentelystä ja niihin liittyen ennakkomateriaaleihin perehtymisestä. Kokemusasiantuntijoilta saatu tieto perustui heidän omakohtaisiin kokemuksiinsa kodin ulkopuolelle sijoituksesta niin perhe, kuin lastensuojelun laitostenyksiköissä sekä ammatin kautta saatuun näkemykseen lastensuojelutyön parissa. Heidän kauttaan saatiin myös nuoren kokemusta mm. mielenterveyspalveluiden käytöstä sijoituksen aikana.

Teemoitetut ryhmätapaamiset työpajatyypillisesti suunniteltiin pidettäväksi yhteensä neljä kertaa kevään ja syksyn -23 aikana. Ensimmäinen tapaaminen keväällä ja kolme seuraavaa syksyllä. Tapaamisten teemat olivat:

1. Tapaaminen: Tutustuminen ja työskentelystä sopiminen
2. Tapaaminen: Palvelumuotoilun tuotoksen (PAMU) työstö/läpikäynti
3. Tapaaminen: Nuoren kokemukset ja ajatukset lastensuojelulaitoksen käytännöistä ja kohtaamisesta
4. Tapaaminen: Toimenpide- ehdotukset ja jatkosta sopiminen

Kuvio 1. Työpajatyöskentelyn prosessi.

4.1 Ensimmäinen työpaja

Ensimmäinen työpaja pidettiin 23.5.2023. Työpajan aiheena oli tutustuminen ja työskentelystä sopiminen. Työpajassa oli paikalla kolme laitospohjattamisessa mukana olevaa ammattilaista ja kokemusasiantuntija. Toinen kokemusasiantuntija oli estynyt saapumaan paikalle ensimmäiseen tapaamiseen.

Työpajassa käytiin läpi työskentelysuunnitelma ja sovittiin tulevien työpajojen ajankohdat. Ennen seuraavaa työpajaa kokemusasiantuntijat itsenäisesti perehtyivät Palvelumuotoilun tuotokseen; mitä on mahdollisesti jäänyt huomaamatta erityisesti siirtymävaiheisiin liittyen, perhetyön näkökulma asiakkaan arviointiprosessissa, kannanotto/ ehdotukset kuntouttavan jakson sisältöön, kokemusasiantuntijan rooli/ työnkuva tulevassa laitoksessa, esimerkiksi ryhmätoimintaan liittyen.

4.2 Toinen työpaja

Toinen työpaja pidettiin 14.8.2023. Aiheena työpajassa oli Palvelumuotoilun tuotoksen (PAMU) työstö/läpikäynti. Työpajassa oli paikalla neljä laitospohjattamisessa mukana olevaa ammattilaista ja kaksi kokemusasiantuntijaa.

Kokemusasiantuntijat olivat työstäneet ennakkoon ajatuksiaan vaativan sijaishuollon palvelumuotoilun loppuraporttiin (2022) ja tehneet sen pohjalta huomioita ja täydennyksiä siitä, mihin erityisesti tulee vielä kiinnittää huomiota nuoren näkökulmasta. Työpajassa käytiin yhteistä keskustelua kokemusasiantuntijoiden kokoaman tiedon pohjalta. Kokemusasiantuntijat arvioivat vaativan sijaishuollon suunnitelman vaikuttavan hyvältä ja kattavalta, erityisen hyvä, että psykiatrinen hoito ja (sairaala) koulu ovat fyysisesti lähellä.

Keskeiset huomiot Palvelumuotoilun loppuraporttissa liittyivät 1. nuoren vastaanottamiseen ja osallisuuden tukemiseen uudessa sijaishuoltopaikassa, 2. turvallisen ilmapiirin luomiseen ja hyvän työntekijän tunnusmerkkeihin (Kuva 2.), 3. nuoren perheen ja läheisten huomioimiseen, 4. ammattilaisten väliseen yhteistyöhön sekä 5. sijoituksen päätökseen/sijaishuoltopaikan muutokseen.

1. Nuoren vastaanottaminen ja osallisuuden tukeminen uudessa sijaishuoltopaikassa

”Aikuisten pitäis olla silleen, et onpa kiva kun olet täällä!”

- On aikuisen vastuulla luoda ja tarjota kontaktia nuoreen. Nuorta ei saa jättää yksin uudessa ja vieraassa paikassa, esim. koko päiväksi yksin omaan huoneeseen. Nuorelle tulee esitellä yksikön tilat ja säännöt.
- Aikuisten positiivinen asenne heijastuu nuoreen; luo turvallisuuden tunteen ja auttaa synnyttämään luottamusta.
- Sijoitus tai sijaishuollon muutos on perusteltava nuorelle heti alussa ja järjestettävä hänelle jatkuva mahdollisuus keskustella ja kysyä, jotta tilanteesta tulee nuorelle mahdollisimman ymmärrettävä.
- Nuorelle tarjotaan mukavia ja motivoivia asioita, esim. mahdollisuus ansaita pientä rahaa kotitöillä tmv.
- Nuoren on saatava olla mukana häntä koskeissa keskusteluissa ja päätöksenteossa: on saatava tietoa ja mahdollisuus ymmärtää, mihin häneen kohdistuvat toimet ja päätökset perustuvat, ja esittää oma mielipide. Vältetään muutenkin luomasta nuorelle epätietoisuutta ja tunnetta siitä, että vain aikuiset päättävät kaikesta.
- Palaverihin valmistautumiseen saatava apua – asiakassuunnitelmat ja muut palaverit ovat nuoren näkökulmasta todella rankkoja ja pelottavia tilanteita.
- Painetta nuoren kohdalla lisää, että joka paikassa/palvelussa pidetään omat, erilliset palaverit.
- Sovitaan etukäteen, miten ja kuka voisi tukea nuorta paineisessa palaveritilanteessa. Voisiko se olla esim. omaohjaaja tai vertaistukihenkilö.

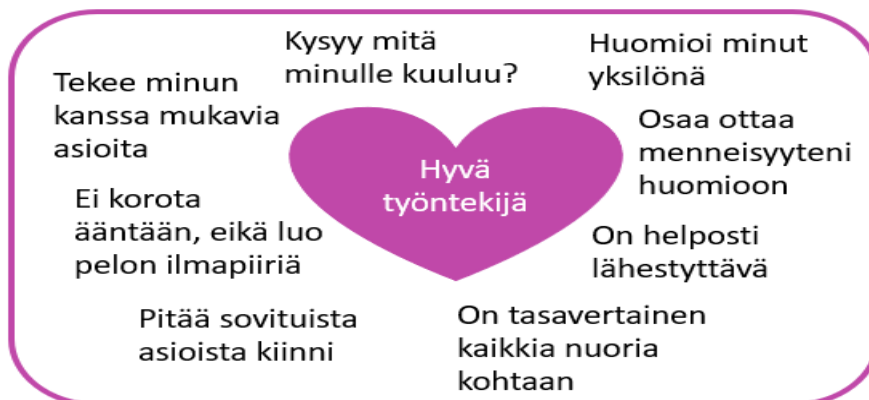
2. Turvallisen ilmapiirin luominen ja hyvän työntekijän tunnusmerkit

”Sen ties aina, et siltä tietyltä ohjaajalta ei kannattanut kysyä mitään silloin kun se oli yksin siinä tilanteessa. Se kielsi aina kaiken, mut silloin kun siinä oli muita aikuisia niin tilanne oli ihan erilainen.”

- Turvallisen ilmapiirin luominen on aikuisten vastuulla.
- Lasten ja nuorten välisiin fyysisiin yhteenottoihin puututaan heti – taataan sekä osapuolten että muiden nuorten turvallisuus.
- Aikuisen auktoriteetti ja valta ei saa perustua haitallisiin ja vahingollisiin keinoihin (kuten kovakouraisuus ja pelottava autoritäärisyys).
- Useamman aikuisen läsnäolo tuo turvaa, vähempi määrä aikuisia turvattomuutta.
- Henkilökunnalla oltava vahva kyky ja selkeästi työhön kuuluvaa itsereflektointia – millaisia minä ja me olemme aikuisina ja kasvattajina, miten toimimme ja olemme suhteessa nuoriin ja toisiimme, mihin valtani perustuu – olenko pelottava vai turvallinen auktoriteetti?
- Turvallisuutta luodaan puhetoilla, tehdään selväksi kaikkien osapuolten (aikuiset ja lapset/nuoret) velvollisuus olla satuttamatta toista.

- Henkilökunnalla/ohjaajilla oltava samat säännöt, ohjaajat eivät anna erilaisia vapauksia tai tiukennuksia sääntöihin.
- Nuori tarvitsee hoivaa ja rakkautta, vaikka nuori ei aina sitä pysty päällepäin näyttämään.

Kuvio 2. Hyvän työntekijän tunnusmerkit.

3. Perheen ja muiden läheisten huomioiminen sijoituksen ja sijaishuollon aikana

"Koko aika meni siihen kun hätäilin äidistä. Aina puhuttiin vain minusta, mutta entäs äiti?"

"Mulle sanottiin, et ei se sisko halua pitää sinuun yhteyttä. Se hylkäs sut ja jätti sut tänne. Mä sit ajattelin, et näin kai se on."

- On välttämätöntä selvittää nuoren verkosto ja hänelle tärkeät ihmiset – niihin kuuluu usein muitakin kuin syntymävanhemmat.
- Tärkeät ihmiset pidetään mukana nuoren elämässä sijoituksen aikana.
- Sisarusten toisistaan erottaminen tilapäisesti tai toistaiseksi - yhteydenpito ja sisaruussuhteen ylläpito ja kehittyminen täytyy mahdollistaa. Yhteydenpidosta ja tapaamisista tulee keskustella ja sopia nuoren kanssa yhdessä.
- Nuorella voi olla huolta läheisten voinnista ja jaksamisesta - nuoren tulee tietää miten vanhemmat ja muut tärkeät läheiset pärjäävät ja mitä heille kuuluu.

4. Ammattilaisten välinen yhteistyö

"Perhehoitajat eivät pitäneet mun sosiaalityöntekijästä, mutta minä pidin."

"Oli kiva, kun sama sosiaalityöntekijä oli pitkään mun asioissa mukana, mutta kun tuli sitten uusi sosiaalityöntekijä, niin se heti leimas mut ongelmanuoreksi ja kriminaaliksi, kun se ei tuntenut mua ja mun historiaa eikä perehtynyt siihen tarpeeks hyvin."

- Nuoren kuormitusta vähentää, ettei joka paikassa ei tarvitse kertoa samoja asioita uudelleen.
- Koulussa on hyvä tietää jotain nuoren taustasta, silloin koulussa ymmärretään, mihin kaikkien nuoren koulussa näkyvä oireilu voi liittyä.
- Nuoren historian tunteminen ja siihen perehtyminen, ymmärrys kokonaiskuvasta on edellytys hyvälle yhteistyölle ammattilaisten ja nuoren välillä.
- Nuori on paljon muutakin kuin päällepäin näkyvä ongelmakäytös tai oireilu. Työntekijöillä pitää olla kykyä katsoa ongelman taaksi ja nähdä nuori kokonaisena.

5. Sijoituksen päättyminen/sijaishuollon muutos

Sijoituksen päättyminen/ sijaishuoltopaikan muutos on kriittinen vaihe ja edellyttää hyvää yhteistyötä eri toimijoiden sekä nuoren ja perheen kanssa. Perhe on nuorelle elämänmittainen side ja hyvät perhesuhteet ovat korvaamaton voimavara.

”Koko perhettä pitäis tukea sijoituksen jälkeen, ei pelkästään nuorta.”

- Yhteisesti koko verkoston kesken tulisi sopia miten tietoa ja ymmärrystä siirretään, miten nuorta autetaan ja tuetaan jatkossa.
- Uuden sijaishuoltopaikan valinta – valitaan nuorelle paras ja ensisijainen. Vrt. esim. kokemukseen, ettei perhehoito aina nuoren näkökulmasta ole paras, vaikka on lainsäädännöllisesti ensisijainen.

4.3 Kolmas työpaja

Kolmas työpaja pidettiin 9.10.2023. Työpajan aiheena oli nuoren kokemukset ja ajatukset lastensuojelulaitoksen käytännöistä ja kohtaamisesta. Työpajassa oli paikalla kolme laitoskehittämisessä mukana olevaa ammattilaista ja kaksi nuorta kokemusasiantuntijaa.

Työpajaan ei ollut ennakkomateriaalia ja keskustelua käytiin vapaamuotoisesti seuraavien aihealueiden pohjalta: miten nuori kokee tullessa kohdatuksi ollessaan sijoitettuna lastensuojelulaitokseen, kuinka asioita on nuoren kanssa otettu puheeksi, mikä laitoksessa on ollut hyvää ja toimivaa, mitkä tekijät ovat auttaneet/ mitkä tekijät taas eivät ole vieneet tilannetta toivottuun suuntaan. Lisäksi mitä osaamista nuori asiakas toivoo laitosyksikössä olevan saatavilla ja mitä taitoja työntekijöillä tulisi olla, jotta nuori kokee tullessa mahdollisimman hyvin ja kokonaisvaltaisesti kohdatuksi.

”Niissä isoissa palaverissa harvoin kysyttiin mitä sä haluaisit käsitellä, tai mistä puhua. Aikuisia kuunneltiin ennen minua. Koin, että keskityttiin vaan niihin ongelmiin ja vellottiin niissä eikä pohdittu, että miten niitä vois ratkaista. En uskaltanut palaverissa mitään sanoa, ei jäänyt hyvä fiilis niistä.”

”Sain siellä uudessa laitoksessa aikaa asettua kodiksi ja oma huone oli tärkeä. Siitä aikuisesta, joka otti mut vastaan tuli mun suosikki. Tietoa paikan käytännöistä annettiin pikkuhiljaa, ei kaikkea keralla. Se helpotti sopeutumista. Aikuiset kannusti tulla rohkeasti kysymään ja juttelemaan, se tuntui hyvältä. Tuli tunne, että ne välitti minusta.”

Nuorten kokemusten valossa keskustelusta nousi esiin kolme teemaa, joihin lastensuojeluyksikössä erityisesti tulee kiinnittää huomiota. Teemat ovat 1. Nuoren kohtaaminen ja vuorovaikutussuhteen avoimuus 2. Turvallisuuden tunteen ja luottamuksen rakentaminen sekä 3. Nuoren oman toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen.

Teemoihin liittyviä kokemusasiantuntijoiden esiin nostamia ajatuksia:

- Nuori tulee kohdata arvostavasti ilman ennakko-oletuksia ja antaa nuorelle mahdollisuus kertoa itse omaa tarinaansa sekä tilaa tulla kuulluksi.
- Asiat otetaan puheeksi nuoren kanssa suoraan, kannustavassa ilmapiirissä ilman kiertelyä ja syyttelyä.
- Nuoren täytyy tietää ennakkoon mitä tapahtuu ja mistä asioista puhutaan sekä mistä asioista tullaan päättämään, kun kyse on esimerkiksi verkostopalavereista, joissa on paikalla paljon ihmisiä.
- Nuoren ”selusta” tulee turvata tilanteissa, joissa nuori esittää kritiikkiä hänen ympärillään toimivaa verkostoa kohtaan. Nuoren esittämä palaute otetaan vastaan ja se käsitellään yhteisesti.
- Nuoren turvallisuuden tunnetta vahvistaa nimenyt omaohjaajat/työntekijät, jotka säilyvät koko sijoitusjakson ajan.
- Päivä/viikko-ohjelman läpikäynti yhdessä nuoren kanssa on tärkeää.
- Tekemisen lomassa keskustelu auttaa vuorovaikutukseen pääsyä. Myös mahdollisuus keskustella silloin, kun nuoresta itsestään siltä tuntuu, on tärkeä mahdollistaa.
- Ihmetelään asioita yhdessä nuoren kanssa ja pohditaan, miten tilanteeseen päädyttiin. Ei tehdä ennakko-olettamuksia ja pyritään selvittämään taustalla vaikuttavat juurisyyt.
- Laitoksesta toiseen pompottelu ei edistä nuoren tilannetta. Nuoren sijoituspaikan muuttuessa on välttämätöntä varmistaa, että uuden paikan osaaminen on nuoren tuen tarpeita vastaava.
- Vanhempien ja nuoren väliseen suhteeseen tulee kiinnittää huomiota ja tukea suhteen olemassaoloa. Ristiriidat pyritään käsittelemään, niin että kaikkien osapuolten kesken on asioista yhteinen ymmärrys, vaikka asioista ei oltaisi samaa mieltä.

4.4 Neljäs työpaja

Neljäs työpaja pidettiin 13.11.23. Työpajan aiheena oli: Toimenpide- ehdotukset ja jatkotyöskentelystä sopiminen. Työpajassa oli paikalla kolme laitospäivittäisessä mukana olevaa ammattilaista ja kaksi nuorta kokemusasiantuntijaa. Työpajassa keskustelua käytiin työpajaprosessin kokonaisuudesta ja työskentelyn aikana esiinnousseista asioista jatkosuosituksia ajatellen. Niin kokemusasiantuntijat, kuin työpajassa mukana olleet ammattilaiset kokivat, että kokemusasiantuntijatoiminnan

tulisi olla osa uuden lastensuojelun vaativan tuen yksikön rakenteita. Keskustelua käytiin siitä, millaista toiminta käytännössä olisi huomioiden, ettei laitousyksikkö ole tarkoitettu pitkäaikaiseksi sijoituspaikaksi ja asiakkaat tulevat vaihtumaan usein.

Työpajassa pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja kokemusasiantuntijatoiminnan toteuttamiseksi. Kokemusasiantuntijat toivat esiin, että olisivat itse sijoitusjakson aikana hyötynneet kokemusasiantuntijatoiminnasta, jonka avulla omia kokemuksia ja ajatuksia olisi voinut käsitellä vertaisen kanssa.

Työpajassa keskusteltiin Valtti-vertaisarvioinnista ja menetelmän toteuttamisen mahdollisuuksista tulevassa lastensuojeluyksikössä. Kokemusasiantuntija arvioi, että Valtti-malli sopii yksiköihin, joissa asiakkaat haluavat itse aktiivisesti osallistua yksikön toiminnan kehittämiseen, eikä yksikön asiakaskunnassa ole suurta vaihtuvuutta. Myös asiakkaiden kokonaistilanne ja vointi vaikuttaa vertaisarvioinnin toteuttamisen mahdollisuuteen, sillä mallissa jokaista nuorta haastatellaan erikseen.

Suosituksien ja ehdotusten kokemusasiantuntijatoiminnan jatkokehittämiseen on kuvattu kappaleessa 5.

5 SUOSITUKSET JA EHDOTUKSET JATKOKEHITTÄMISEEN

Tässä raportissa kuvataan lastensuojelun vaativan tuen yksikön kehittämistä nuoren asiakkaan kokemustietoon perustuen. Lähtökohtana oli tarkastella sitä, miten nuori asiakas omiin kokemuksiinsa peilaten on kokenut oman polkunsu lastensuojelun palveluissa ja kuinka nuori kokee, että palveluita tulisi edelleen kehittää.

Hokkilan (2023) mukaan lastensuojelun interventioiden ja niiden tarjoaman tuen ja avun toimivuuden lisäksi merkittävää lastensuojelun asiakkaiden elämänkulun kannalta on se millaista tarinaa he itse kertovat itsestään. Palvelujärjestelmän rakenteelliset ongelmat ja puutteet sekä ammattilaisten toiminta vaikuttavat asiakkaiden kokemuksiin. Asiakkaan kokemuksilla on merkitystä laajemminkin mittakaavassa kuin ainoastaan välittömänä tunnekokemuksena ja sen vuoksi niiden tarkastelu ja huomioonottaminen lastensuojelun kehittämisessä on tärkeää. (Hokkila 2023, 93.)

Työpajoissa kootun tiedon perusteella voidaan todeta, että uudessa keväällä- 24 avautuvassa Lastensuojelun vaativan tuen yksikössä tulisi hyödyntää kokemusasiantuntijuutta. Kokemusasiantuntijatoiminnan tulisi olla työyhteisön ja asiakkaan tarpeista lähtevää ja säännöllisesti toteutuvaa. Toimintaa tulisi lähteä kokeilemaan avoimesti ja sille tulisi antaa aikaa kehittyä sekä muokata toimintaa joustavasti tarpeiden mukaan.

Kokemusasiantuntijatoiminnan on mahdollista onnistua, jos organisaatio, lastensuojeluyksikön johto ja henkilöstö sitoutuu kokemusasiantuntijuuden ottamiseen osaksi toimintaa ja sen kehittämistä. Kokemusasiantuntija mukana kehittämisessä ja laitoksen arjessa on yhteistyökumppani ja asiantuntija, jolle on järjestettävä riittävä työhajauksellinen ja käytännön tuki, pidettävä huolta työn yhteisestä suunnittelusta ja seurattava yhdessä suunnitelman toteutumista, huolehdittava työhön liittyvistä sopimuksista sekä varattava toimintaan asianmukaiset taloudelliset resurssit. Kokemusasiantuntijan osaaminen ja antama työpanos tulee ottaa vastaan ennakkoluulottomasti ja avoimesti, jotta kokemusasiantuntija voi kokea tulevansa arvostetuksi ja työskentelynsä merkitykselliseksi myös henkilöstön taholta. Tarvitaan myös työhön sitoutuva ja motivoitunut kokemusasiantuntija, jonka on mahdollista toteuttaa suunnitelmallista työskentelyä asiallisissa työskentelyolosuhteissa.

Kokemusasiantuntijatyöpaja- työskentelystä koostetut suositukset ja ehdotukset jatkokehittämiseen:

1. Ennen uuden yksikön avautumista kokemusasiantuntijat tapaavat vastaanotto- ja arviointiyksikön henkilökuntaa, jotta henkilöstö saa tutustua kokemusasiantuntijoihin ja heidän toimintaansa.
2. Tarpeen mukaan kokemusasiantuntijat osallistuvat kehittämispalaveriin ennen uuden yksikön avautumista.
3. Kehitetään Valtti-vertaisarviointin työtapa yksikköön sopivaksi. Työtapa voidaan hyödyntää esimerkiksi tilanteissa, kun yksikön toiminnassa havaitaan epäkohtia. Työtapa on kuvattu tarkemmin kohdassa 5.1.
4. Vertaistoiminta otetaan osaksi yksikön viikko-ohjelmaa: Kokemusasiantuntija on ennalta sovitusti mukana yksikön yhteisöilloissa, jolloin asiakkaisiin kontaktoidutaan tekemisen kautta.
5. Tarjotaan yksikköön ammattilaisten ohjauksellista konsultaatiota kokemusasiantuntijoiden toimesta.

5.1 Vertaisarviointi palvelun laadun ja vaikuttavuuden seurannan keinona

Pesäpuun kehittämä Valtti-vertaisarviointi on asiakaspalautemalli, joka korostaa nuorten osallisuutta omassa asuinympäristössään lastensuojelun sijaishuollossa. Arvioinnin avulla saadaan tietoa siitä, millaisia kokemuksia nuorilla on arjen toimintojen toimivuudesta ja laadusta, miten nuoret pystyvät niitä arvioimaan ja antamaan palautetta sekä vaikuttamaan omaan asuinympäristöönsä. Vertaisarviointi voidaan liittää myös osaksi sijaishuollossa tehtävää valvontaa. Vertaisarvioinnissa on tärkeää, että asiakasnuoria on kohtaamassa aikuistuneet vertaiset, joilla itsellään on kokemusta sijaishuollossa kasvamisesta. (Pesäpuu ry 2023.)

Pesäpuu on kuvannut vertaisarviointin tarkoituksen ja tavoitteet seuraavasti:

- Kartoittaa lasten ja nuorten kokemuksia arjen ja palveluiden toimivuudesta sekä laadusta.
- Lisätä lapsen oikeuksien toteutumista sijaishuollossa.
- Ehkäistä kaltoinkohtelua sekä vahvistaa osallisuuden ja turvallisuuden kokemuksia sijaishuollossa.
- Tuottaa vertaisuuden kokemuksia sijaishuollossa asuville lapsille ja nuorille.
- Vahvistaa osallisuutta tukevan toimintakulttuurin lisääntymistä sijaishuollossa.
- Auttaa lastensuojelulaitosta laadullisten tavoitteiden saavuttamisessa.

(Pesäpuu ry 2023.)

Kuvio 3. Valtti-prosessi (Kuvakaappaus Pesäpuu ry:n nettisivuilta.)

Heinon ym. 2021 laatimassa Lastensuojelun 24/7-yksiköt- Palvelutuotannon moninaisuus ja haasteet raportissa noin joka viides palveluntuottaja vastasi käyttäneensä vertaisarviointia. Ympärivuorokautisten lastensuojeluyksiköiden työntekijät kuvaavat vertaisarviointin ja kokemusasiantuntijoiden käytön myötä palvelujen laadun yksiköissä parantuneen ja kokemukset toiminnasta ovat olleet myönteisiä (kuvio 4.). (Heino, Lappalainen, Ranta & Weckroth. 2021, 48–49.)

Kuvio 4. Vertaisarvioinnin hyödyt työntekijöiden kokemana. (Heino ym. 2021, 48–49.)

5.2 Kokemusasiantuntijatoiminnan käynnistäminen

Kokemusasiantuntijatoiminnan avulla voidaan vaikuttavasti vahvistaa asiakkaan osallisuutta hänen arkipäiväisessä elämässään. Erittäin tärkeää osallisuuden vahvistaminen on lastensuojelussa, koska sijoitettu nuori elää arkeaan yhteiskunnan tuottamassa palvelussa (Hiltunen 2023). Kokemusasiantuntijatoiminnan myötä myös ammattilaisten ote omaan työhönsä syvenee, kun heillä on mahdollisuus saada tieteellisen tiedon rinnalle kokemustietoon pohjaava näkökulma. Kokemusasiantuntija voi täydentää ammattilaisen osaamista esimerkiksi kyvyllään kuulla, kohdata ja ymmärtää asiakasta, jolla on vastaavia kokemuksia kuin hänellä itsellään. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2023b.)

Materiaalia toiminnan käynnistämisen tueksi:

Lastensuojelun keskusliiton julkaisemaan Hokkilan (2023) kirjoittamaan Lastensuojelu asiakkaiden silmin – oppaaseen on koottu lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnan tuottamaa tietoa yhteensä reilun 10 vuoden ajalta. Selvitykseen koottujen kokemusten avulla voi tarkastelella ajankohdittaisia kehittämiskohteita lastensuojelussa. Oppaassa esiinnousseita kehittämiskohteita ovat esimerkiksi lapsen ja hänen läheistensä osallisuuden vahvistaminen, palvelujen laatu ja valvonta, vanhempien tukeminen, sijaishuollossa elävien lasten perheiden jälleenyhdistäminen, rajoitustoimenpiteiden vaikutukset lapsiin, työntekijöiden riittävä osaaminen ja määrä sekä siirtymävaiheet palvelupolulla ja yhteistyön onnistumiset ja haasteet asiakkaan näkökulmasta. (Hokkila 2023, 4.) Opas on saatavissa täältä: [Lastensuojelu asiakkaiden silmin \(lskl.fi\)](https://www.lskl.fi/)

LUMO-hankkeessa 2020–2022 laadittiin infopaketti työntekijöille kokemusasiantuntijuudesta lastensuojelussa toiminnan käynnistämisen tueksi. Infopaketin lisäksi saatavissa ovat myös muokattava pohja kokemusasiantuntijan palkkio- ja työtuntiseuranta lomakkeista. Infopaketti ja lomakkeet löytyvät täältä: [Infopaketti työntekijöille kokemusasiantuntijuudesta lastensuojelussa | Innokylä \(innokyla.fi\)](#)

Osana Pohjoinen lastensuojelu 2020–2022-hanketta kehitettiin kokemusasiantuntijuutta lastensuojelun palveluissa. Kehittämistyön yhtenä tuotoksena alueelle laadittiin jatkokehittämisehdotus vertais-tuen hyödyntämisestä lastensuojelussa. Tuotos on saatavilla täältä: [Kokemusasiantuntijuus lastensuojelussa | Innokylä \(innokyla.fi\)](#)

6 LÄHTEET JA LIITTEET

Barkman, Inkinen, Isoniemi & Vario (toim.) 2017. Muutosvoimaa! - kohti nuorten kokemusasiantuntijuutta lastensuojelussa. Pesäpuu Ry.

Heino, Lappalainen, Ranta & Weckroth. 2021. Lastensuojelun 24/7-yksiköt. Palvelutuotannon moninaisuus ja haasteet. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos. Raportti 6/2021. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/142682/URN_ISBN_978-952-343-666-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hiltunen. 2023. Lastensuojelupalvelut ovat osa arkipäivää – kokemus osallisuudesta rakentuu arjessa. SOS-blogi. Saatavissa: <https://www.sos-lapsikyla.fi/blog/2023/09/25/lastensuojelupalvelut-ovat-osa-arkipaivaa-kokemus-osallisuudesta-rakentuu-arjessa/>

Hokkila. 2023. Lastensuojelu asiakkaiden silmin. Lastensuojelun keskusliiton verkkojulkaisu 4/2023. Saatavissa: <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/2023/11/20231101LastensuojeluAsiakkaidenSilminSelvitysValmis.pdf>

Kaijanen. 2021. Nuorten foorumin raportti nuorten osallistumisesta lastensuojelun kehittämis- ja vaikuttamistoimintaan. Saatavissa: <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Kanta-Hameen-Nuorten-foorumin-raportti.pdf>

Kaijanen, Liukkonen, Nokireki & Westlund (toim.) 2022. Nuorten osallisuus ja kokemusasiantuntijuus lastensuojelussa ennen, nyt ja tulevaisuudessa- UP2US-hankkeen loppuraportti. Pesäpuu ry. Saatavissa: <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2022/02/Nuorten-osallisuus-ja-kokemusasiantuntijuus-ennen-nyt-ja-tulevaisuudessa-raportti-verkkoversio.pdf.pdf>

Katainen. 2022. Lastensuojelun vaativan sijaishuollon kehittäminen palvelumuotoilun avulla Pohjois-Savossa. Innokylän toimintamalli. Saatavissa: <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/lastensuojelun-vaativan-sijaishuollon-kehittaminen-palvelumuotoilun-avulla-pohjois>

Pesäpuu ry. 2021. Lastensuojelun kokemusasiantuntijuuden eettiset ohjeet. Saatavissa: <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2021/05/Kokemusasiantuntijoiden-eettiset-ohjeet.pdf>

Pesäpuu ry. 2023. VALTTI-vertaisarviointi sijaishuollossa. Saatavissa: <https://pesapuu.fi/toiminta/lapset-ja-nuoret-kehittajina/nuoret-vertaisarvioitsijoina/#:~:text=Vertaisarviointi%20lastensuojelun%20sijaishuollossa%20on%20asiakaspalautemalli%2C%20joka%20korostaa%20nuorten,arvioimaan%20ja%20antamaan%20palautetta%20sek%C3%A4%20vaikuttamaan%20omaan%20asuinymp%C3%A4rist%C3%B6%C3%B6n>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2022. Lastensuojelun käsikirja. Kokemusasiantuntijat lastensuojelussa. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/toimijat-tyon-tuki-hallinto/toimijat/kokemusasiantuntijat-lastensuojelussa>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2023a. Mielen terveystalot. Kokemusasiantuntijuus ja vertaistuki. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/mielen-terveys/mielen-terveyspalvelut/kokemusasiantuntijuus-ja-vertaistuki>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2023b. Osallisuutta edistävä hallintomalli tukee osallisuustyön johtamista. Kokemusaaminen. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/osallisuutta-edistava-hallintomalli-tukee-osallisuustyon-johtamista/kokemusaaminen>

LIITE 1. KUTSU KOKEMUSASIAANTUNTIJAKSI

Hei lastensuojelun sijaishuollosta kokemusta omaava nuori kokemusasiantuntija, tule joukkoomme kehittämään uutta lastensuojeluyksikköä!

Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen Pohjois-Savon Lastensuojelun vaativan tuen ja arvioinnin yksikön kehittämistyössä

Vuonna 2017 Pohjois-Savossa käynnistyi vaativimman tason lastensuojelun laitousyksikön kehittämistyö tuolloin meillä olleen lasten, nuorten ja perheiden palveluiden (LAPE)-muutosohjelman myötä. Suunnitelmaksi muotoutui Pohjois-Savon hyvinvointialuetta ja tarpeen mukaan laajemmin Itä-Suomen YTA-aluetta palveleva lastensuojelun laitousyksikkö vaikeista psyykkisistä ja/tai päihdeongelmista kärsiville, lastensuojelun laitoshoidon tarpeessa oleville nuoruusikäisille asiakkaille. KYSin sairaalakampukselle rakentuvaan Psykiatriataloon sijoittuvassa yksikössä tulee olemaan seitsemän (7) arviointiin ja kolme (3) kuntouttavaan toimintaan keskittyvää asiakaspaikkaa. Sijainti Psykiatriatalossa helpottaa saumatonta yhteistyötä erikoissairaanhoidon, sairaalakoulun ja lastensuojelun välillä, takaa tarvittavat turvallisuus- ja henkilökuntaresurssit ja mahdollistaa yhteisten tukipalveluiden hyödyntämisen.

Kokemusasiantuntijatoiminnan tavoitteena on:

- Asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden lisääminen uuden lastensuojeluyksikön kehittämistyössä
- Kehitteillä olevan lastensuojeluyksikön toimivuuden ja palvelun laadun varmistaminen asiakaskokemukseen perustuen

Kokemusasiantuntijan tehtävänä on toimia osana työryhmää uuden toiminnan/ palvelun kehittäjänä:

- Kokemusasiantuntijuuden ja nuoren osallisuuden näkökulma syksyllä- 22 työstetyn Palvelumuotoilun lopputuotokseen: mitä on mahdollisesti jäänyt huomaamatta erityisesti siirtymävaiheisiin liittyen, perhetyön näkökulma asiakkaan arviointiprosessissa, kannanotto/ ehdotukset kuntouttavan jakson sisältöön, kokemusasiantuntijan rooli/ työnkuva tulevassa laitoksessa, esimerkiksi ryhmätoimintaan liittyen?
  - ➔ Palvelumuotoilun avulla selkeytettiin rakenteilla olevan lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa, nuorisopsykiatrista hoitoa ja perusopetusta integroivan lastensuojelulaitoksen monitoimijaista yhteistyötä, asiakkuuspolkua ja asiakasprofiilia. https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-12/Pohjois-Savo_Vaativan%20sijaishuollon%20palvelumuotoilun_loopuraportti_Final_PDF.pdf
- Nuoren osallisuuden näkökulmasta kehittämisen tueksi kaivataan tietoa siitä, miten nuori kokee tullessa kohdatuksi ollessaan sijoitettuna lastensuojelulaitokseen, kuinka asioita on nuoren kanssa otettu puheeksi, mikä laitoksessa on ollut hyvää ja toimivaa, mitkä tekijät ovat auttaneet/ mitkä tekijät taas eivät ole vie-neet tilannetta toivottuun suuntaan. Lisäksi mitä osaamista nuori asiakas toivoo laitousyksikössä olevan saatavilla ja mitä taitoja työntekijöillä tulisi olla, jotta nuori kokee tullessa mahdollisimman hyvin ja kokonaisvaltaisesti kohdatuksi.

Toteutus:

Muodostetaan ryhmä, jossa on kaksi lastensuojelun sijaishuollosta (laitushoito) kokemusta omaavaa kokemusasiantuntija nuorta, sekä 3-4 vaativan tuen ja arvioinnin yksikön kehittämistyössä mukana olevaa ammattilaista. Kokemusasiantuntijan työnkuva koostuu ryhmätyöskentelystä ja niihin liittyen ennakkomateriaaleihin perehtymisestä. Teemoitetut ryhmätapaamiset työpajatyypillisesti yhteensä neljä kertaa kevään ja syksyn -23 aikana (TEAMS?). Ensimmäinen tapaaminen keväällä ja kolme seuraavaa syksyllä. Tapaamisten teemat alustavasti:

1. Tutustuminen ja työskentelystä sopiminen (1h)
2. Palvelumuotoilun tuotoksen (PAMU) työstö/läpikäynti (1,5h)
3. Nuoren kokemukset ja ajatukset lastensuojelulaitoksen käytännöistä ja kohtaamisesta (1,5h)
4. Toimenpide- ehdotukset ja jatkosta sopiminen (1,5h)

Kokemusasiantuntijan palkkiot maksetaan Itä-Suomen lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskus (OT)-hankkeen toimesta. Ennakkomateriaalit- ja muu valmistelutyö 25eur/h ja työpajatyöskentely 40eur/h.

Ystävällisin terveisin:

Jaana Heikkinen
Projektikoordinaattori
Lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskus (OT)- hanke
Pohjois-Savon hyvinvointialue / KYS
jaana.heikkinen@pshyvinvointialue.fi
p. 044 7176619

Marko Huuskonen
Vastaava ohjaaja
Pohjois-Savon hyvinvointialue /
Mäntyrinteen perhetukikeskus
marko.huuskonen1@pshyvinvointialue.fi
p. 044 7181625